

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERIUMA

Sorszám:

TITKOS!

2-3757/1954

Szerzőtér

a paraméter az egész

előont. előtt ismeretlen kell részt venni 54. §. 4. paragrafusban

Ukt. szám:	121/30
Fék:	121/30
Mell.	121/30

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

1. sz. U T A S Í T Á S A.

Budapest, 1954. július 28.-án.

A Belügyminisztérium szerveinél szolgálatot teljesítők szabadságolására eddig különböző rendeletek és parancsok intézkedtek. Ezek alapján a Belügyminisztérium különböző szerveinek dolgozói más, más elvek szerint részesültek szabadságban. Ennek megszüntetése érdekében szükséges, a Belügyminisztérium minden szervére vonatkozó, egységes szabadságolási utasítás kiadása.

Ezért a Belügyminisztérium beosztottainak szabadságát és a szabadsággal kapcsolatos egyéb intézkedéseket az alábbiak szerint szabályozom:

I.

A rendelkezés hatálya.

- 1./ Jelen utasítás hatálya kiterjed a Belügyminisztérium állományában szolgálatot teljesítő tisztekre, továbbszolgáló, hivatásos tiszthelyettesekre és legénységre, valamint az irodai renafokozatu alkalmazottakra.
- 2./ A polgári és szerződéses alkalmazottak szabadságára vonatkozóan a Munka Törvénykönyve intézkedik.
- 3./ A sorozott állományuak szabadságolása tekintetében a mindenkor érvényben lévő rendelkezések az irányadók.

II.

Általános rendelkezések.

- 1./ Szabadságra jogosult a Belügyminisztérium minden beosztottja.
- 2./ Ha a munka /:szolgálati:/ viszony év közben kezdődik, az évi rendszeres szabadságot a Belügyminisztériumnál munkában töltött hónapok arányában kell kiadni.
- 3./ Ha a beosztott munkaviszonyának első évét a Belügyminisztériumnál kezdi meg, a részére járó szabadságot a munkaviszony első naptári évében az alkalmazást követő 6. hónap eltelté után, de még az év befejezése előtt kell kiadni.
- 4./ Ha a munkaviszony első éve július hó 1. után kezdődik, abban az évben csak minden teljes naptári hónap után 1 nap alapsza-

badság; valamint a beosztási illetmény után járó szabadság, az év hátralévő hónapjaira eső arányos része illeti meg. A töredék hónapot figyelmen kívül kell hagyni.

A július hó 1. napja után történt alkalmazás esetén járó szabadságot december hónap folyamán akkor is ki kell adni, ha a munkaviszony megszűnése óta 6 hónap még nem telt el.

- 5./ A szabadság lehet:
- a./ évi rendes szabadság,
  - b./ egészségügyi szabadság,
  - c./ rendkívüli fizetett szabadság,
  - d./ fizetés nélküli szabadság.

III.

Évi rendes szabadság.

1./ A Belügyminisztérium beosztottai évi rendes szabadsága:

- a./ alapszabadságból,
- b./ szolgálati idő után járó szabadságból,
- c./ beosztás után járó szabadságból áll.

A szabadságot az a, b, c, alpontokban meghatározott szabadságnapok összeadásával kell kiszámítani.

A Belügyminisztérium minden beosztottjának évenként jár:

- a./ 12 nap alapszabadság, ezen felül
- b./ 6 hótól 5 év szolgálati idő esetén 5 nap,
5 - 10 év " " " 6 nap,
10 - 15 " " " 7 nap,
15 - 20 " " " 8 nap,
20 - 25 " " " 9 nap,
25 évnél hosszabb " " " 10 nap, továbbá
- c./ 1 - 2. beo. ill. csop.-ba tartozó személyeknek 15 nap,
3 - 5. " " " 14 nap,
6 - 9. " " " 13 nap,
10 - 13. " " " 12 nap,
14 - 16. " " " 11 nap,
17 - 20. " " " 10 nap,
21 - 25. " " " 8 nap,
26 - 30. " " " 6 nap,
Szabadság.

2./ Évi rendes szabadság címén évente legfeljebb 32 napot lehet engedélyezni.

3./ A szabadságidőt naptári napok szerint kell megállapítani /:tehát a munkaszüneti napokat is be kell számítani:/

4./ Szolgálati idő alatt - a szabadságidő megállapításánál - a körpótlék szempontjából figyelembe vett szolgálati időt kell érteni. A beszámítható szolgálati időre vonatkozóan a 105/6500/1953. B.M. számú rendelet intézkedik:

"Kórpótlék szempontjából a testületek tagjainak főoglalkozásu minőségben közszolgálatban eltöltött tényleges szolgálati idejét kell beszámítani. A tényleges katonai szolgálatban eltöltött idő, a szolgálati időbe beszámít".

"1945. január 1. napja után a testületen kívüli munkaviszonyból a testületek állományába került személyek kérhetik a testületen kívüli munkaviszonyban eltöltött szolgálati idejüknek testületi szolgálati időként való beszámítását. Amennyiben ezt elfogadhatóan igazolni nem áll módjukban, szolgálati idejüket úgy kell meghatározni, mintha nevezettek 20 éves életkoruktól kezdve tényleges szolgálatot teljesítene".

"Az 1945 január 1. előtti időtől kezdve, egészen a testületek állományába kerülésig megszakítás nélkül közszolgálatot teljesítőknél, a tényleges közszolgálatban megszakítás nélkül eltöltött időt kell beszámítani".

5./ Az évi rendes szabadságot a szolgálat és az egyén érdekeinek szemelött tartásával több részletben is ki lehet adni.

6./ Külföldi szabadságot /: az évi rendes szabadság keretén belül:/ a főosztály, osztály, szerv, illetve parancsnokság útján a Belügyminisztérium Személyzeti Főosztálya engedélyezi.

7./ A tanulmányi /:vizsga:/ szabadságot az 1007/1952. M.T. és az 1055/1953. M.T. sz. rendelet szabályozza:

"A dolgozók középiskoláiban és az ezekkel egytekintet alá eső iskolákban, valamint a szakérettségire előkészítő tanfolyamokon továbbtanulóknak évenként 6 vizsganap tanulmányi szabadság jár".

"Az általános iskolák levelező tanulóit az egyes osztályozó vizsgák előtt 3 munkanap, a középiskolák levelező tanulóit pedig a vizsgák előtt évenként 6 munkanap fizetett tanulmányi szabadságban kell részesíteni".

"Az egyetemen és főiskolák esti tagozatain továbbtanulók, valamint levelezőhallgatók részére járó tanulmányi szabadság:

a./ az első félévi vizsgák előtt 6 munkanap,

b./ a 2. félévi vizsgák előtt 12 munkanap,

c./ a műszaki egyetemeken már ma is bevezetett végszigorlatok, illetve a többi egyetemeken a jövőben bevezetésre kerülő államvizsgák előtt további 12 munkanap".

"A tanulmányi szabadságot egy naptári éven belül a dolgozó évi rendes szabadságának 12 munkanapot meghaladó részébe be kell számítani. Ez a rendelkezés a levelező hallgatókra és a mezőgazdasági főiskolákra is vonatkozik".

A Minisztertanács fenti rendeletei értelmében a Belügyminisztérium beosztottai közül az évi rendes szabadságon felül, csak annak jár külön tanulmányi szabadság, aki egyetem, vagy főiskola hallgatója és évi rendes szabadsága a 30 napot nem éri el. Ez esetben

évi rendes szabadságot és tanulmányi szabadságot összesen 30 napot lehet engedélyezni. Ha pl. valakinek, aki egyetem, vagy főiskola hallgatója és évi rendes szabadsága 26 nap, részére külön tanulmányi szabadság csak 4 nap engedélyezhető, mivel a tanulmányi szabadság többi napját az évi rendes szabadság 12 napot meghaladó részében be kell számítani.

Ha az évi rendes szabadság 30 nap, vagy ennél több, ezen felül külön tanulmányi szabadság az egyetemi, vagy főiskolai hallgatóknak sem jár, csak végszigorlatok, illetve államvizsgák előtt.

Az általános és középiskolák hallgatóihoz az évi rendes szabadságon felül, külön tanulmányi szabadság nem jár, mivel a Minisztertanács rendeletében meghatározott évi 3, illetve 6 nap az évi rendes szabadság 12 napot meghaladó részébe beszámít.

A tanulmányi szabadság dímen kivett szabadság-napokat - lehetőség szerint - vizsgák előtt kell kiadni.

IV.

Egészségügyi szabadság.

- 1./ Egészségügyi szabadság akkor engedélyezhető, ha az illető személy betegségből kifolyóan kórházi, vagy szanatóriumi ápolásra nem szorul, de munkacreeje teljes visszanyerése végett, hosszabb, vagy rövidebb pihenésre van szüksége.
- 2./ Az egészségügyi szabadságra való jogosultságot, valamint az egészségügyi szabadság meghosszabbításának szükségességét a Belügyminisztérium Egészségügyi osztálya, a szervek és csapatok egészségügyi osztályai, vezető orvosai állapítják meg és javaslatuk alapján a vezetők /:parancsnokok:/ kötelesek engedélyezni.
- 3./ Az egészségügyi szabadság az évi rendes szabadságba nem számítható be.
- 4./ Az egészségügyi szabadság időtartamára vonatkozó részletes intézkedéseket a 100-6163/1953. Eü. sz. rendelet szabályozza.

V.

Rendkívüli fizetett szabadság.

- 1./ A Belügyminisztérium beosztottai részére - ha egész évre járó szabadságukat már igénybe vették - a következő évi rendes szabadság terhére 3 napig terjedő rendkívüli fizetett szabadságot lehet engedélyezni.
- 2./ A rendkívüli fizetett szabadság csak rendkívüli események bekövetkezése miatt engedélyezhető. /:pl.: elemi csapás, szerencsétlenség, legközelebbi hozzátartozó elhalálózása, átköltözködés alkalmával, stb.:/
- 3./ Olyan esetben, amikor az áthelyezés nem az illető személy kérelmére történik, az átköltözködés időtartamára engedélyezett 1-3 nap rendkívüli fizetett szabadságot az évi rendes szabadságon felül kell engedélyezni. Tehát nem számítható be sem az évi, sem a következő évi rendes szabadságba.

VI.
Fizetésnélküli szabadság.

- 1./ A dolgozó kérelmére rendkívüli esetekben az országos parancsnok, főosztályvezető, önálló osztályvezető 3 hónapot meg nem haladó időtartamra fizetésnélküli szabadságot engedélyezhet. Csoportvezetőktől és hasonló beosztásuaktól felfelé csak az illetékes miniszterhelyettesek jóváhagyásával.
Három hónapnál hosszabb időtartamu fizetésnélküli szabadságot csak a Belügyminiszter vagy I. helyettese engedélyezhet.
- 2./ Fizetésnélküli szabadságot kell engedélyezni a Belügyminisztérium szerveinél dolgozó nők részére, a Munka Törvénykönyvének 98., 98/A., és 98/B. §-aiban meghatározott esetekben.

VII.

A szabadság kiadása áthelyezés, katonai szolgálatra való bevonulás és a munkaviszony megszűnése esetén.

- 1./ Ha valakit a Belügyminisztériumon belül más szervhez, vagy új munkakörbe helyezték át, részére az új munkakör után járó beosztási illetménycsoportnak megfelelő szabadság-napokat kell kiadni, ha előző beosztásában szabadságát még egyáltalán nem, vagy csak részben vette igénybe.

Ha előző munkahelyén a dolgozó évi rendes szabadságát teljes egészében kivette és az új beosztásában kevesebb szabadságban részesülne, fizetéséből emiatt levonni nem lehet.

Ha új beosztásában részére több szabadság jár, úgy azt ki kell adni.

Ha valakit a Belügyminisztériumon belül áthelyeznek egyik szervtől a másikhoz, a beosztott előző munkahelyének vezetője köteles írásban értesíteni az új szerv vezetőjét, hogy az áthelyezett hány napot vett igénybe évi szabadságából.

- 2./ Az első tényleges katonai szolgálatra történő bevonulás esetén, ha emiatt a szabadságot az év folyamán már nem lehet kiadni, a szabadságának a munkában töltött teljes hónapokra eső arányos részét meg kell váltani.

Ha a katonai szolgálatra bevonuló évi szabadságából már többet vett igénybe, mint amennyi az évből a bevonulásig eltöltött idővel arányos volna, fizetéséből emiatt levonni nem lehet.

Az első tényleges katonai szolgálatból visszatérő részére arra az időre jár szabadság, amelyet a leszerelés után az év hátralévő részében a Belügyminisztériumnál munkában tölt.

A tartalékos katonai szolgálatra bevonult beosztott szabadságát a leszerelés után kell kiadni.

- 3./ Ha a munkaviszony évközben szűnt meg és a beosztott évi rendes szabadságából már többet vett igénybe, mint amennyi abban az évben a Belügyminisztériumnál eltöltött idővel arányos volna,

fizetéséből emiatt levonni nem lehet, mivel az új munkahelyén járó szabadság megállapításánál ezt a körülményt figyelembe veszik.

Ha a munkaviszony év közben szűnik meg és a beosztott szabadságát még nem vette igénybe, szabadságának a munkában töltött naptári hónapokra eső arányos részét meg kell váltani.

Ha a munkaviszony fegyelmi úton történő elbocsájtással szűnt meg és az érintett személy már több szabadságot vett igénybe, mint amennyi az évből a Belügyminisztériumnál eltöltött idővel arányos volna, az ennek megfelelő összeget fizetéséből le kell vonni. Ha az érintett személy szabadságát még nem vette igénybe, szabadságának a munkában eltöltött teljes naptári hónapokra eső arányos részét meg kell váltani.

VIII.

Szabadságok engedélyezése, nyilvántartása.

- 1./ A szabadság engedélyezésére az országos parancsnokok, főosztályvezetők, önálló osztályvezetők, helyetteseik, főosztályok osztályvezetői, országos parancsnokságok osztályvezetői, csapatparancsnokok /: hadosztály, ker.ezred, önálló zászlóalj./ iskolaparancsnokok és a fentiekkel azonos hatáskörű vezetők /: parancsnokok./ jogosultak.
- 2./ Az évi rendes szabadságot előre elkészített, egész évre szóló szabadságolási terv szerint kell kiadni. A szabadságolási tervet úgy kell összeállítani, hogy a főosztályok, osztályok, egyéb szervek, országos parancsnokságoktól havonként szabadságon lévők száma, minden hónapban elérje a létszám 8-10 %-át, de azt túl nem haladhatja. A HÖR. és BKH. csapatai felé - a szolgálat érdekeinek megfelelően - a HÖR és BKH. Parancsnoka határozza meg, hogy a csapatparancsnokok a létszámnak havonként hány százalékát szabadságozhatják.
A tiszti és tiszthelyettesi tanfolyamok hallgatói szabadságolásra, minden esetben az országos parancsnokok külön intézkedést adjanak ki, figyelembe véve a tanulás zavartalan biztosítását.
- 3./ A szabadság engedélyezésére jogosult vezető /: parancsnok./ a következő évi szabadságolási tervet minden év december hó 10-ig köteles összeállítani, az alábbi szempontok szerint:
  - a./ Szabadságolási tervet a Belügyminisztérium állományába szolgálatot teljesítők évi rendes szabadságolásáról kell készíteni.
  - b./ A szabadságolási terveket az 1.sz. Melléklet szerint, az év 12 hónapjára kell összeállítani.
Összlétszámként mindig az állományban lévő létszámot kell feltüntetni.
Tartósan vezényelteteket ott kell a szabadságolási tervbe felvenni, ahová tartósan vezényelve van.

- c./ A szervtől áthelyezetteket a szabadságolási tervből törölni kell, a szervhez helyezetteket pedig pótlólag fel kell venni.
  - d./ Az elkészített szabadságolási terveket a vezetők minden év december hó 15-ig előljáró vezetőjüknek kötelesek felterjeszteni, aki azt elbírálás és jóváhagyás után, december hó 25.-ig köteles visszaadni.
  - e./ A szabadságolási tervek végrehajtását, az előljáró vezetők kötelesek ellenőrizni.
  - f./ A szabadságolási terv úrlapjait, kitöltés után titkosan kell kezelni.
- 4./ A Belügyminisztérium összes szerveinél a szabadságoltakat a 2. és a 2/a. számú melléklet szerinti Szabadságolási igazolvány-nyal kell ellátni.
- Az egyes testületek tagjai csak a részükre rendszeresített Szabadságolási igazolványt vehetik igénybe.
- 5./ A szabadságolt személy szabadságának időtartamát és helyét a főosztály, osztály, szerv, parancsnokság titkársága /:egyéb adminisztratív szerve :/ a 3. sz. Melléklet szerinti nyilvántartási könyvben köteles vezetni. A nyilvántartás pontos vezetéséért a szabadságot engedélyező vezető, valamint a nyilvántartás vezetésével megbízott személy felelős.
- 6./ Az országos parancsnokok, főosztályvezetők, önálló osztályvezetők és helyetteseik szabadságolási tervét a Belügyminisztérium Személyzeti Főosztálya készíti el és a Belügyminiszter hagyja jóvá.
- 7./ A vezetők által év közben - nem egészségügyi szabadság címen - engedélyezett 1-2 napos szabadságokat az évi szabadság terhére be kell számítani és a szabadságon lévők nyilvántartási könyvében elő kell jegyezni.
- A vezetők felelősek azért, hogy az előjegyzés megtörténjen és jogtalan szabadságban senki ne részesüljön, de az előírt szabadságot mindenki megkapja.
- 8./ Az egészségügyi szabadság kivételével a szabadságok a szolgálat érdekében - rendkívül indokolt esetben - halasztást szenvedhetnek, illetve megszüntethetők.
- 9./ Rendkívüli esetekben - az egészségügyi okokból engedélyezett szabadság kivételével - az összes többi szabadságokat, azonnali hatállyal fel lehet függeszteni.

IX.

Külön rendelkezések a szabadságolt személyekre.

- 1./ Minden szabadságolt személy - amennyiben ez szükséges - szabadságának letöltése előtt is bevonultatható. Ilyenkor csak a valóban szabadságon töltött napok számítanak be az illető évi szabadságába. Ez esetben a szolgálati helyre való visszautazás napja nem számít be a szabadságba.

- 2./ A szabadságolt személy visszahívása esetén a behívóparancsban /: táviratban :/ megjelölt időre, haladéktalanul köteles bevonulni.
- 3./ Az idő előtti bevonulással kapcsolatban felmerült vasuti és hajó /: esetleg autóbusz :/ szállítási költségeket - a menetjegyek benyújtása mellett - az illetékes pénzügyi szerv megtéríti.
- 4./ Szabadságon lévő beosztottakat csak az illetékes szerv vezetőjének engedélyével lehet annak letelte előtt visszahívni.

X.

Vegyes rendelkezések.

- 1./ Jelen utasítás 1954. január 1.-től lép életbe.
- 2./ A Belügyminisztérium különböző szerveinél érvényben lévő szabadságolási rendeleteket, parancsokat jelen utasításom kiadásával egyidejűleg, hatályon kívül helyezem.
- 3./ Jelen szabadságolási utasítást a Belügyminisztérium ezen utasítás I/1 pontjában megjelölt - valamennyi beosztottja előtt megfelelő mértékben ismertetni kell.

Piros László sk.
a Magyar Népköztársaság
Belügyminisztere.

Készítette: K.E./ZI-né
Kapják: Elosztó szerint.

BELÜGYMINISZTERIUM.

M I N T A !

Sorszám:.....

2. sz. melléklet.

Nyt-i sz.:...../195...

SZABADSÁGOLÁSI IGAZOLVÁNY.

/A rendőrség, büntetésvégrehajtás és tűzrendészet beosztottai részére./

Név:.....rendfokozat:.....szül.év:.....

A szabadság kezdete: 195...év,.....hó.....nap.....óra.

A szabadság vége: 195...év,.....hó.....nap.....óra.

A szabadságolt tartózkodási helye, helyei /város, község, kerület, utca, házszám feltüntetésével/:

.....
.....
.....

..... 195...év,.....hó .....-n.

PH. ....
aláírás.

BELÜGYMINISZTERIUM

M I N T A !

Sorszám:.....

2.sz. melléklet.

Nyt-i sz.:.....195...

SZABADSÁGOLÁSI IGAZOLVÁNY.

Név:.....renfokozat:.....szül.év:.....

A szabadság kezdete: 195...év,.....hó.....nap.....óra.

A szabadság vége: 195...év,.....hó.....nap.....óra.

A szabadságolt tartózkodási helye, helyei /város, község, kerület, utca, házszám feltüntetésével/:

.....
.....
.....

..... 195...év,.....hó .....-n.

PH. ....
aláírás.

